

Врз основа на член 40 од Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам (Сл. весник на РМ бр.4/2008) и Законот за изменување и дополнување на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам (Сл. весник на РМ бр.57/2010) субјектот Македонско научно здружение за аутизам со седиште на Институт за дефектологија, Филозофски факултет, бул. Крсте Мисирков б.б., 1000 Скопје на ден 21.01.2011 година ја донесе следната:

ПРОГРАМА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА МЕРКИТЕ И ДЕЈСТВИЈАТА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

Со овој правилник се утврдуваат мерките и дејствијата за откривање и спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам како и организирањето и контролата на нивната примена.

Дефиниции

Одредени изрази употребувани во овој правилник го имаат следново значење

1. “Перење пари и други приноси од казниво дело” (во понатамошниот текст перење пари се сметаат дејствијата предвидени со Кривичниот законик како кривично дело перење пари и други приноси од казниво дело (чл.273 КЗ), извршени од физички или правни лица.

2. “Финансирање на тероризам” е обезбедување или собирање на средства на било кој начин, директно или индиректно, незаконски и свесно, со намера тие да бидат употребени или со знаење дека тие ќе бидат искористени целосно или делумно заради превземање:

а) дејство предвидено како кривично дело терористичка организација (чл.394), злосторство против човечноста (чл. 403-а), грабнување на воздухоплов или брод (чл.302), загрозување на безбедноста на воздушен сообраќај (чл. 303), терористичко загрозување на уставниот поредок (чл.313), меѓународен тероризам (чл.419), земање заложници (чл. 421), сите од Кривичниот законик и други извршени од физички или правни лица или

б) секое друго дејство превземено со намера да се предизвика смрт или тешка телесна повреда на цивилно лице или на било кое друго лице кое не учествува активно во непријателствата во вооружен конфликт, кога целта на ваквото дејствување, според природата на или контекстот е да се заплаши населението или да се принуди некоја влада или меѓународна организација да стори или да се откаже од сторување на некое дејствие.

3. “Принос од казниво дело” се смета секој имот или корист прибавена, непосредно или посредно, со извршување казниво дело. Овој израз опфаќа и принос од казниво дело сторено во странство, под услов времето кога е сторено да било предвидено како казниво дело и според законите на државата во која е сторено и според законите на Р. Македонија.

4. “Имот” претставува сопственост од секаков вид, материјална или нематеријална, подвижна или неподвижна, телесна или бестелесна, други права врз предметите, побарувања, како и јавни исправи и други легални документи за сопственост, други права, побарувања и актива во пишан или електронски облик.

5. „Финансиска институција” е правно или физичко лице кое извршува една или повеќе активности во врска со прибирање на депозити, одобрување на кредити, издавање на електронски пари, издавање и администрирање на кредитни картички, менувачки работи, економско финансиски консалтинг, финансиски лизинг, факторинг, форфетинг, работи на осигурување во врска со прибирање на депозити, одобрување на (вклучувајќи и работи на посредување и застапување во осигурување), работи во врска со хартии од вредност, вршење услуги брз трансфер на пари, управување со пензиски фондови и други финансиски активности утврдени со закон.

6. “Клиент” се смета секое правно или физичко лице кое во свое име и за своја сметка или во свое име и за туѓа сметка или во туѓо име или за туѓа сметка, врши работи поврзани со вложување, кредитирање, трансфер и други трансакции со кои се стекнува со пари или имот;

7. “Пари” се средства за плаќање во готово во апоени или електронски пари кои врз основа на законот се во оптек во Република Македонија или во странска држава.

8. “Електронски пари” се монетарна вредност забележана и чувана на магнетна картичка издадена од финансиска институција која се купува за еквивалентна вредност на апоени во готово и се користи како средство за плаќање и на други места.

9. “Краен сопственик” е физичко лице кое е краен сопственик или кое остварува контрола врз клиентот и/или физичкото лице во чие име и за чија сметка се извршува трансакцијата или активноста, при што како краен сопственик во правните лица се смета:

а) физичко лице кое остварува директно или индиректно учество од најмалку 25% од вкупните акции или удели односно од правата на глас на правното лице, вклучувајќи и поседување на акции на доносител

б) физичко лице кое на било кој друг начин остварува контрола со управување со правното лице.

10. “Деловен однос” е деловен професионален или комерцијален однос кој трае одредено време, воспоставен меѓу клиентот или крајниот корисник и финансиските институции.

11. “Управа” е термин за Управата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Мерки и дејствија за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам

Мерки и дејствија за откривање и спречување на перење пари и финансирање тероризам (во понатамошниот текст мерки и дејствија) кои ги презема субјектот, се:

1. анализа на своите клиенти;
2. следење на одредени трансакции ;
3. собирање, чување и доставување на податоци за трансакциите и клиентите

кои ги вршат;

4. воведување на внатрешни програми за имплементација на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

5. Соработка со Управата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам

Цели на програмата

Програмот обезбедува :

1. Централизација за податоците за идентитетот на клиентите, за носителите на права, ополномоштените лица, овластените застапници и за ополномоштувачите, како и на податоците за сомнителни трансакции;
2. Именување на одговорни лица во субјектот кои ќе се грижат за спроведување на програмата од врвно менаџерско ниво како и во секој организационен дел;
3. Постојана обука на одговорните лица и други вработени во субјектот; и
4. Инструменти за внатрешна проверка на спроведување на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Основен и најзначаен елемент на оваа Програма треба да биде политиките за запознавање на клиентот поради што особено внимание во рамките на овој циркулар му е посветено на значењето и основните стандарди за запознавање на клиентите.

I) Процедура за прифаќање на клиентот

Субјектот треба да развие политики и процедури за прифаќање на клиентите чијашто основна задача е дефинирање критериуми врз основа на кои ќе може да се идентификуваат оние клиенти кои можат да го изложат субјектот на висок ризик (тнр. Високоризични клиенти). Како позначајни критериуми може да се издвојат: податоци за историјата на клиенти, видот на дејноста што ја извршува, географската лоцираност на клиенти/набавувачи, поврзаноста со политички функции и лица, поврзани сметки, и сл.

Целта е политиките за прифаќање на клиенти да не бидат премногу рестриктивни што би предизвикало отежнат пристап на широката јавност до услугите на субјектот, особено на оние лица коишто имаат полоша финансиска или социјална состојба. Од друга страна, политиките треба да предвидат детална анализа и проверка на правните и физичките лица со висок износ на нето средства чиешто извор не е очигледен. При тоа, сите одлуки врзани за работата со овој вид на клиенти треба да бидат донесени од страна на раководните лица на соодветните организациони единици.

II) Процедура за анализа на клиентот

Друштвото е должно да спроведе процедура на анализа на клиентот во следниве случаи:

- а) кога се воспоставува деловен однос;
- б) кога се извршуваат една или повеќе поврзани акции во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе;
- в) кога постои сомневање за перење пари или финансирање на тероризам, без оглед на каков било исклучок или износ на средства и
- г) кога постои сомневање за вистинитоста или адекватноста на претходно добиените податоци за идентитетот на клиентот.

Идентификација на клиентот или крајниот сопственик

Идентитетот на клиентот или крајниот сопственик кога е физичко лице се утврдува со поднесување на оригинален, официјален и важечки документ (лични исправи) кој има карактер на јавна исправа или заверен препис на таков документ кај нотар, кој содржи фотографија на лицето. Заверен препис кај нотар може да се употреби само кога клиент дејствува во име на трето лице кое не е присутно.

Од документот се утврдува име, презиме, дата на раѓање, место и адреса на живеалиште или пребивалиште, единствен матичен број и даночен број и број на лична исправа и органот што ја издал и дата на важење.

Идентитетот на клиентот или крајниот сопственик кога е странско физичко лице се утврдува врз основа на податоците наведени во неговата патна исправа во оригинал или заверен препис кај нотар.

Идентитетот на клиентот или крајниот сопственик кога е правно лице се утврдува со поднесување на оригинал или заверен препис кај нотар на регистрацијата од Централен регистар.

Од изводот на регистрација се утврдува седиштето и даночниот број на правното лице.

Идентитетот на клиентот или крајниот сопственик кога е странско правно лице се утврдува врз основа на верификувана судска регистрација или регистрација од друг надлежен орган, која не е постара од шест месеци

Во случај кога клиентот е лице кое не подлежи на судска регистрација, утврдувањето на идентитетот се врши со обезбедување на оригинал или заверен препис кај нотар од документот за негово основање или упис на името, односно називот, адресата или седиштето и дејноста.

Органот на управување, вработените и претставниците ополномоштени за влегување во деловен однос во име на трето лице (договорач на осигурувањето, агенција, агент, осигурително брокерско субјект и др.) ги приложуваат документите наведени погоре, адекватно како и документите кои го потврдуваат идентитетот и адресата на ополномоштувачот.

Друштвото задолжително задржува копија од документите.

Во случај кога се стапува во деловен однос или трансакција со политички експонирани личности, потребно е да се направи анализа дали клиентот е политички експонирана личност, согласно пропишани процедури од страна на Управата. Потоа да се обезбеди одобрение од раководните структури за воспоставување на деловен однос и да се преземат соодветни мерки за да го утврдат изворот на средствата кои се вклучени во трансакцијата.

Во случаите во кои со овој Закон е пропишана задолжителна идентификација на клиентите, во списите се внесуваат и податоците за извршена трансакција што се однесуваат на другите учесници во трансакцијата, нејзините цели, времето и местото на трансакцијата, нејзините цели, времето и местото на трансакцијата, износот и видот на средствата на плаќање, во зависност од процената на ризикот.

Субјектот е должно идентификацијата на клиентот или крајниот сопственик и верификување на неговиот идентитет да ја изврши пред да воспостави деловен однос или пред да ја изврши трансакцијата, со исклучок на случаите кога верификацијата може да се заврши во текот на воспоставувањето на деловниот однос за да не се прекине нормалното водење на деловниот однос ако ова е потребно за да не се прекине нормалното водење на деловниот однос и ако постои помал ризик од перење пари и финансирање тероризам.

Идентификација на ополномоштувачот

Доколку трансакцијата се врши во име и за сметка на трето лице, субјектот во случаите во кои Законот пропишува таква обврска, е должно да го утврди идентитетот на лицето кое што ја врши трансакцијата, како и на носителот на правата, односно странката во чие име и сметка дејствува клиентот (ополномоштувачот).

Доколку не е сигурно дали клиентот дејствува во свое име и сметка или во име и сметка на трето лице, субјектот е должно да побара од него информација за утврдување на идентитетот на носителот на правата (ополномоштувачот) и полномошникот, односно заверениот договор помеѓу ополномоштувачот и ополномоштеникот.

Идентификација кога клиентот не е физички присутен

Во случај на примена на нови технологии, кога клиентот со кој се воспоставува деловен однос или се извршува одредена трансакција не е физички присутен за целите на идентификацијата, Друштвото е должно да побара дополнителни документи, податоци или информации за докажување или дополнителни мерки за верификување или потврдување на добиената документација.

Друштвото е должно да ги верификува обезбедените документи или да бара нив да ги потврди друга финансиска институција во Р Македонија, од земја членка на ЕУ или од земја во која прописите предвидуваат најмалку исти барања за спречување на перење на пари и финансирање на тероризам како македонското законодавство. Првото плаќање се врши преку сметка отворена од клиентот во банка во Република Македонија.

Одбивање да се изврши или задржување на трансакција

Ако клиентот, крајниот сопственик и ополномоштувачот не се идентификувани во случаите на задолжителна идентификација, субјектот ќе го одбие извршувањето на трансакцијата или деловниот или друг однос или правната работа, или ако е во тек да ја задржи и веднаш писмено да ја извести Управата за задржувањето, односно одбивањето да се изврши трансакцијата.

Со известувањето од став 1 на овој член субјектот доставува до Управата податоци за видот на трансакцијата, деловниот или друг однос или правна работа и сите други податоци и сознанија со кои располага, заради идентификација на клиентот односно трансакцијата.

Задржувањето може да трае се додека не биде идентификуван клиентот односно трансакцијата, или не бидат одредени привремена мерки предвидени за сомнителна трансакција, согласно законот.

Анализа на клиентот

Постоењето јасна и точно утврдена слика за работењето на клиентите на субјектот претставува еден од најзначајните методи за заштита на субјектот од изложеност на криминални активности извршувани од страна на нејзините клиенти. Субјектот предвидува 4

видови активности кои треба да бидат преземени во рамките на процедурата на анализата на клиентот за да се постигне адекватна оценка на клиентот:

Идентификување на клиентот при што од особено значење е идентитетот на клиентот да биде утврден врз основа на независни и точни извори на информации, документација и податоци (пр. Регистрација, лична карта и пасош), доколку станува збор за правно лице Друштвото треба да преземе адекватни мерки за да добие вистинска слика за сопственичката и организационата структура на правното лице;

Идентификување на носителот на правото од сметката (бенефициал оџнер) при што субјектот треба да биде сигурно дека го знае вистинскиот сопственик и корисник на правата коишто произлегуваат од секоја смена, а не само идентитетот на лицето ополномоштено за работа со таа сметка;

Добивање информации за природата и карактерот на деловните активности и поврзаноста на клиентот;

Постојано следење на деловните активности и видот трансакции преземени од страна на клиентот со цел секоја трансакција да биде во согласност со природата на дејноста на клиентот, неговиот деловен и ризичен профил, колку е потребно со изворите на средства.

Субјектот треба да го утврди идентитетот на клиентот или носителот на правото пред или во текот на воспоставувањето на деловниот однос. Доколку субјектот не е во состојба да ги спроведе првите три активности не треба да направи прием во осигурувањето, да започне деловен однос или да изврши одредена трансакција или треба да го прекине започнатиот деловен однос со клиентот. Адекватната политика за идентификување на клиентот му овозможува на субјектот да ги предвиди видовите трансакции коишто би ги вршел клиентот преку него (формирање на тнр. профил на клиентот), со релативна сигурност тоа е едно од основните предуслови за утврдување на сомнителни трансакции.

Профилот на клиентот може да се состои од два дела: општ и посебен дел, при што во рамките на општиот дел се утврдуваат сите податоци што ги поседува субјектот за сите видови клиенти, додека посебниот дел ја опфаќа потребната документација за секој одделен вид клиент на субјектот. Во рамките на општите податоци за идентификување на клиентот треба да бидат вклучени податоци од кои субјектот ќе добие јасна слика за секој нов клиент, како и за природата на деловните активности кои ќе ги извршува преку субјектот.

III) Процедура за анализа на ризик и индикатори за анализа на ризик

За целите на управување со потенцијалните ризици од перење пари и финансирање на тероризам субјектот треба да воспостави систем за процена на ризикот.

Правилно поставениот пристап врз основа на ризикот ќе овозможи да се идентификува степенот на ризик од перење пари и финансирање на тероризам и насочување на мерките за спречување перење пари и финансирање на тероризам на оние клиенти, трансакции или активности кои се карактеризирани со повисок ризик.

Проценката на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам се спроведува кога се воспоставува деловен однос со нов клиент или кога се спроведува определена трансакција или друга активност во рамки на деловниот однос со постојан клиент.

Проценката на ризикот е динамичен процес. Првичната процена на ризикот се врши при воспоставување на првиот контакт за отпочнување на деловен однос со клиентот. Проценката на ризичноста на клиентот континуирано се преиспитува во текот на целото траење на деловниот однос со клиентот.

Друштвото ги користи следните критериуми за проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам:

- Ризик од земја на потекло,
- Ризик од профил на клиент, и
- Ризик од продукт или услуга.

Ризик - земја на потекло

Како посебна категорија за проценка на ризикот е утврден географскиот ризик, односно ризик од земја на потекло.

Оценувањето на ризикот од земја на потекло се врши според:

- За физички лица: земјата на живеење, и
- За правни лица: земјата во која се наоѓа седиштето на правното лице.

Земја со низок ризик од аспект на перење пари и финансирање на тероризам се оние земји кои имаат високо развиени и транспарентни правни системи, со ниско ниво на корупција, и стабилен, независен финансиски пазар, како и земји кои ги исполнуваат меѓународните стандарди за спречување перење пари и финансирање тероризам.

Земји со среден ризик од аспект на перење пари и финансирање на тероризам се оние земји кои не се стриктно класифицирани како земји со висок ризик или земји со низок ризик.

Земји со висок ризик од гледна точка на перење пари и финансирање на тероризам се оние земји со висок индекс на корупција, несигурни економски или политички системи, неефикасен правен систем или пак малку барања на потребна документација за отварање на бизниси, земји познати по производство, преработка, трговија на дрога и оружје.

Како дополнителни фактори кои би влијаеле на одлуката дали некоја земја претставува ризик, можат да бидат:

- Држави под санкции, ембарго или слични мерки,
- Држави идентификувани од Светска банка, ММФ, Организација за Економска соработка и Развој, ФАТФ и Групацијата ЕГМОНТ, како држави кои имаат неусогласена регулатива за превенција од перење пари и финансирање на тероризам со меѓународната регулатива од ова област,
- Држави идентификувани од Светска банка, ММФ, Организација за Економска соработка и Развој, ФАТФ и Групацијата ЕГМОНТ, како земји кои финансираат и поддржуваат тероризам.

Ризик од профил на клиент

Во одредувањето на потенцијалниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам, од посебно значење е втората категорија на ризик кој се однесува на клиент или пак на повеќе клиенти, при што се утврдува дали одреден клиент поседува повисок, среден или низок степен на ризик. Проценката на ризичноста на секој клиент доведува до намалување на последиците од неадекватниот третман, односно ја поттикнува неговата проактивна улога и преземање на мерки кои не би допуштиле активности на клиентот кои би можеле да предизвикаат негативни финансиски или репутациски последици за субјектот.

Во зависност од степенот на ризик клиентите можат да се категоризираат како:

- Клиенти со низок ризик, од гледна точка на перење пари и финансирање на тероризам се: јавните органи кои се одговорни за вршење на јавни функции, компании кои тргуваат на регулиран пазар и правни лица за кои податоци и информации за неговиот вистински сопственик се јавно достапни, транспарентни и можат да се потврдат. Исто така, финансиските или кредитните институции од Европската Унија и од трети земји се задолжени да преземат мерки за спречување перење пари и финансирање на тероризам како барањата утврдени со меѓународната регулатива, се класификувани со низок ризик.
- Клиенти со среден ризик, од гледна точка на перење пари и финансирање на тероризам, приватни компании во рамки на Европска Унија, САД и Канада за кои што има многу малку или воопшто нема јавно достапни информации во однос на сопственичката структура, дејноста со која се занимаваат, мали и средни домашни претпријатија чии парични средства јасно ги оправдуваат банкарските трансакции, со што истите спаѓаат во категоријата на средно ризични.
- Клиенти со висок ризик, од гледна точка на перење пари и финансирање на тероризам се клиенти чии активности можат да предизвикаат повисок ризик, односно кај кои може да се сретне некоја или повеќе од следните критериуми:

- значителна и необјаслива географска оддалеченост меѓу субјектот кој треба да ја изврши активноста и местото на живеење или седиштето на клиентот,
- чести и необјасливи движења на средства меѓу сметки во разни финансиски институции,
- чести и необјасливи движења на средства помеѓу финансиски институции во различни географски области,
- Клиенти кај кои што е отежната идентификацијата на вистинскиот сопственик (офф схоре компании),
- Готовинските активности кои вклучуваат или потекнуваат од:
 - Дејности кои нудат парични услуги (парични пратки, размена на девизи - менувачки работи, услуги за брз трансфер на пари, како и други дејности кои нудат трансфер на пари),
 - Казина, обложувалници и други активности поврзани со игри на среќа,
 - Дејности кои во нормалното деловно работење не се готовински, а кои генерираат големи износи на готовина за одредени трансакции,
 - Добротворни организации и други „неприфитни„ организации кои не се предмет на контрола (посебно оние кои делуваат преку граница),
 - Сметки на сметководители, адвокати и други професионалци кои дејствуваат во името на нивните клиенти кои финансиските институции ги третираат како ВИП клиенти,
 - Клиенти кои користат нерезидентни сметки, особено како можност за прекугранично пренесување на средства,
 - Користење на посредници во рамките на деловниот однос кои не подлежат на регулатива на спречување на перење пари и финансирање на тероризам и не се супервизирани,
 - Користење на корпоративни посредници или други структури со цел непотребно да се зголеми комплексноста и да се намали транспарентноста,
 - Клиенти кои се политички експонирани личности и др.

Ризик од продукти / услуги

Целосната проценка на ризикот треба да содржи и проценка направена според третата категорија на ризик, односно според ризиците на перење на пари и финансирање на тероризам кои можат да се појават од користењето на определени продукти или услуги кои ги нудат субјектите. Од овој аспект, Друштвото треба да ги има во предвид и новите производи и услуги кои не се нудат директно од нив туку тие имаат улога на посредници, односно не се користат нивните услуги за да го испорачаат производот, односно да ја извршат услугата.

При утврдување на ризиците од перење на пари и финансирање на тероризам, од производи и услуги категоризирани по ризичност треба да се земат во предвид следните фактори:

- Производи односно услуги со низок ризик од аспект на перење на пари и финансирање на тероризам се на пример: производи односно услуги кои Друштвото ги прави лесно достапни,
- Производи односно услуги со висок ризик од аспект на перење на пари и финансирање на тероризам се оние кои вклучуваат висок степен на анонимност или се однесуваат на кеш трансакции. Услуги и производи кои можат да се карактеризираат како потенцијално ризични поврзани со перење пари или финансирање на тероризам се:
 - Интернационални коресподентски банкарски сметки кои вклучуваат трансакции односно комерцијални плаќања за лица кои не се клиенти на банката посредник,
 - Услуги кои вклучуваат реализирање на трансакции преку користење на нерезидентни сметки,
 - Услуги кои вклучуваат или овозможуваат користење на готовина,

- Услуги кои се поврзани со новите технологии или технологиите во развој кои претпочитаат анонимност на клиентот.

Субјектот по извршената проценка на ризикот утврдило висок ризик треба да имплементираат соодветни мерки и контроли за да го намалат потенцијалниот ризик. Дел од мерките кои што можат да се преземат се следните:

- Зголемување на свеста за сопствените високо ризични клиенти и трансакции,
- Засилување на мерките за познавање на клиентот и засилена анализа на клиентот (ЦДД),
- Заострување на барањата за одобрување на сметка и воспоставување на деловен однос со клиентот,
- Зголемен мониторинг и анализа на трансакциите,
- Зголемено ново на континуирана контрола на деловниот однос со клиентот, и др.

IV) Процедура за проценка на ризикот на носител на јавна функција

Поим за носители на јавни функции

Носители на јавни функции се физички лица на кои им е или им била доверена јавна функција во Република Македонија или во друга држава, како:

- Претседатели на држави и влади, министри и заменици или помошници министри,
- членови на парламент,
- Избрани и именувани јавни обвинители и судии во судовите,
- Членови на врховна ревизорска институција,
- Амбасадори,
- Офицери од висок ранг во вооружените сили (чинови повисоки од полковник),
- Други избрани и именувани лица согласно со закон и членовите на органите на управување на претпријатија во државна сопственост и
- Лица со функции во политичките органи (членови на органите на политичките партии).

Поимот „носители на јавни функции„ вклучува и:

- Блиски членови на семејството со кои носителот на јавната функција живее во семејна заедница на иста адреса и
- Лица кои се сметаат за блиски соработници:
 - Деловни партнери (секое физичко лице за кое се знае дека има заедничка сопственост врз правно лице, има склучено договори или воспоставено други блиски деловни врски со носител на јавна функција) и
 - Лица кои основале правно лице во корист на носителите на јавни функции.

Проверката на лицето - носител на јавна функција се врши преку проверка на веб - сајтот на Државната комисија за спречување на корупција, како и со користење на листа изработена од Министерство за надворешни работи - МНР Протоколарен список.

При проценката на ризик на носителите на јавни функции се применува критериумите за проценка на ризик од перење на пари и финансирање на тероризам преку постапката за утврдување на ризик од профил на клиент.

V) Процедура за препознавање на невообичаени трансакции и сомневање на перење пари и финансирање на тероризам

Кога постојат основи на сомневања дека трансакцијата, клиентот или крајниот сопственик се поврзани со перење пари или финансирање тероризам, покрај утврдувањето на идентитетот на клиентот, субјектот треба, доколку е можно, да побара информации за текот на трансакцијата, нејзината цел, крајната дестинација на парите и за сите учесници во трансакцијата.

Кога субјектот основите на сомневање ги осознало пред извршување на трансакцијата веднаш ја известува Управата и ја задржува трансакцијата најдолго до 2 часа од известувањето на Управата.

Кога субјектот основите на сомневање ги осознало во текот на извршување на трансакцијата веднаш ја известува Управата и ја задржува трансакцијата најдолго до 4 часа од известувањето на Управата.

Кога субјектот основите на сомневање ги осознало по извршување на трансакцијата најдолго во рок од 24 часа ја известува Управата.

Субјектот до Управата доставува писмен извештај кој ги содржи сите релевантни информации во врска со трансакцијата и идентитетот на клиентите и другите учесници во трансакцијата. Кога постојат основи на сомневање дека трансакцијата или клиентот се поврзани со терористичка активност или дека парите или имотот што се предмет на трансакцијата се наменети за финансирање на тероризам, покрај утврдувањето на идентитетот на клиентот, субјектот, треба, доколку е можно да се побара информации за текот на трансакцијата, нејзината цел, крајната дестинација на парите и за сите учесници во трансакцијата.

Основите на сомневање субјектот ги утврдува врз основа на непосредни сознанија или од листата на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции утврдени од Управата.

СПИСОК НА ИНДИКАТОРИ НА СОМНИТЕЛНИ ТРАНСАКЦИИ/АКТИВНОСТИ КАЈ ЗДРУЖЕНИЈА НА ГРАЃАНИ И ФОНДАЦИИ

1. Карактерот на донацијата не е во согласност со целите на организацијата;
2. Големината на донацијата не одговара на реалните потреби на организацијата;
3. Донацијата се врши од страна на поединци или фирми за кои се знае или се претпоставува дека добиле средствата преку криминални активности;
4. Големи износи на донации во готовина;
5. Клиентот е од држава која е позната по производство, преработка и препродажба на дроги (хероин, кокаин и сл.), држава позната како даночен рај или држави кои го подржуваат тероризмот;
6. Анонимни донации;
7. Донации направени под услов - целата или дел од донацијата да се искористи на начин наведен од Клиентот;
8. Клиент, за кој е познато дека е поврзан со тероризам, финансирање на тероризам, формирање, водење или членство во организирана криминална група,
9. Клиентите одбиваат да обезбедат документи за својата идентификација;
10. Клиентот кажува контрадикторни основи за целите на донацијата;
11. Клиентот (или лицето во негова придружба) во детали е запознат со регулативата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
12. Клиентот бара дел од донацијата да му биде вратена веднаш по давањето на донацијата.

VI) Процедура за чување на податоци и документи за доставување на извештаи

Чување на податоци

Субјектот е должен податоците за идентитетот на клиентите и за трансакциите, да ги чуваа најмалку десет години по извршената трансакција, односно сметано од последната трансакција кога се работи за повеќе трансакции кои сочинуваат една целина.

Субјектот е должен податоците, на начинот на кој ги доставиле до Управата, да ги чуваат најмалку десет години од денот на доставувањето.

Податоците за клиентот со кој е воспоставен подолготраен деловен однос, во смисла на овој закон се чуваат најмалку десет години од денот на престанокот на деловниот однос.

Во случај на престанокот на постоењето на субјектот, обврската за чување на податоците во рокот определен во став 1 на овој член се пренесува врз правните наследници на субјектот.

Ако нема правни наследници на правното лице, обврската за чување на податоците од став 1 на овој член се пренесува врз неговите основачи.

Доверливост на податоците

Податоците обезбедени врз основа на Законот се доверливи и можат да се користат единствено за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Не се смета за оддавање на службена и деловна тајна доставувањето на податоците на Управата.

Вработените во субјектот кои имаат обврска да преземаат мерки и дејствија за откривање и спречување на перење пари, согласно со овој закон, не смеат да ги користат личните податоци од дејствијата на клиентите за други цели, освен за спроведување на активностите наменети за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Субјектот и вработените не смеат да го известат клиентот или трето лице за доставување на податоците до Управата или за други мерки и дејствија преземени врз основа на Законот.

Доставување на податоци

Субјектот собраните податоци, информации и документи за извршување на трансакциите се должни да ги достават до Управата во следните случаи:

(а) кога постои сомневање дека клиентот, трансакцијата или крајниот сопственик се поврзани со перење пари или финансирање на тероризам;

Субјектот е должно веднаш да ја извести Управата, а податоците, информациите и документите е должно да ги достави до Управата најдоцна во рок од 24 часа од известувањето на Управата во форма на извештај.

Доколку доставените податоци по оценка на Управата се недоволни субјектот е должен да даде дополнителни информации. Доколку Управата итно бара дополнителни податоци субјектот е должен веднаш да ја информира и во рок од 4 часа да ги достави бараните податоци.

Министерот за финансии ја пропишува содржината на извештаите.

Управата не смее да го открие идентитетот на вработениот во субјектот кој го доставува извештајот.

VII) План за постојана обука

Заради константно и доследно спроведување на Програмата субјектот утврдува и спроведува на годишно ниво, план за постојана обука на одговорните лица како и на вработените лица кои директно или индиректно се вклучени во работата со клиенти или во извршувањето на трансакциите.

Одговорното лице за спречување перење пари и финансирање на тероризам врши проценка на потребите за обука на вработените и врз таа основа подготвува годишна програма за обука и води евиденција за видот на обуката и лицата коишто биле вклучени во обуката.

Обуката треба да се состои од: запознавање на сите вработени со сите прописи од областа на спречување перење пари и финансирање на тероризам, запознавање со програмата која е утврдена и треба да се спроведува, како и со меѓународните акти од доменот на спречување

перење пари и финансирање на тероризам и практична обука за нивна примена, како и практична обука за идентификување на сомнителни трансакции и за засилена анализа на клиенти со повисок ризик од перење пари И финансирање на тероризам. Практично тоа опфаќа:

- идентификување и организирање на потребната обука за вработените,
- распоредување на поканите за обука на вработените, согласно работните места и нивните лични афинитети,
- изработка на годишна програма за обука и водење на Регистар за реализирани обуки,
- изработка на интерни правила, процедури и упатство за управување со човечки ресурси,
- учество во изработка на правни акти на Друштвото, изработка на стратешки документи, годишни планови и извештаи за работа,
- проверка на способноста и знаењето на вработените за извршување на работните задачи, и
- водење и ажурирање на персонална евиденција на вработените.

VIII) Овластено лице за спроведување на Програмата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам

Имајќи предвид дека, Друштвото има помалку од 50 вработени лица, истото нема обврска за формирање на посебен оддел кој ќе се грижи за спроведувањето на програмата и за одредбите од Законот за што писмено ја известува Управата.

За овластено лице за известување на Управата се именува М-р Оливера Рашиќ, ул. Павле Илиќ бр. 15-2/4, 1000 Скопје

Седиште на Друштвото: Институт за дефектологија, Филозофски факултет, бул. Крсте Мисирков б.б., 1000 Скопје, Македонија

Контакт телефон 02-3148-834

Факс 02-3118-143

Е маил preseident@mssa.org.mk

IX) Соработка со Управата за спречување перење пари и финансирање на тероризам

Одговорното лице за спроведување на Програмата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам соработката со Управата ја остварува на редовна основа преку доставување на извештаи за трансакциите.

Извештајот за трансакции за кој постои сомневање дека се поврзани со перење пари и финансирање тероризам, ги содржи следните податоци:

а) Податоци кои се однесуваат на Друштвото кое го доставува извештајот:

-Назив, адреса и број на Друштвото и

- Име, презиме, потпис на одговорното лице кај Друштвото и дата.

б) Податоци за клиентот кој ја врши трансакцијата: име, презиме, дата на раѓање, место на раѓање, адреса, единствен матичен број, број на документот за идентификација (лична карта или пасош) и издавач на документот.

в) Податоци за ополномоштувачот - лице во чие име се врши трансакцијата (доколку трансакцијата се врши во туѓо име):

- за физичко лице: име, презиме, единствен матичен број или број на пасош, односно за правно лице: назив, седиште, даночен број или коминтентски број.

г) податоци за лицето спрема кое е наменета трансакцијата (доколку трансакцијата се врши за туѓа сметка) и

- за физичко лице: име, презиме, единствен матичен број или број на пасош, односно за правно лице: назив, седиште, даночен број или коминтентски број.

д) Податоци за трансакцијата

- вид и опис на трансакцијата, износ, валута датум и час на извршување на трансакцијата, и
- причини кои го објаснуваат сомнежот за перење пари и други приноси од казниво дело.

Податоците од став 1 на овој член ги содржи и извештајот кога постојат основи на сомневање дека трансакцијата е поврзана со терористичка активност на клиентот или учесникот во трансакцијата, или дека парите или имотот што се предмет на трансакцијата се наменети за финансирање на тероризам согласно член 15 став 2 од Законот за спречување перење пари и други приноси од казниво дело.

X) Процедура и план на вршење на внатрешна контрола и ревизија на спроведување на мерките и дејствијата

Со оглед на обемот на работата на субјектот, овластеното лице е надлежно за изготвување план за контрола и ревизија со цел сите погоре наведени дејствија да се спроведуваат во живот.

Програмата за спречување на перење на пари претставува деловна тајна и нејзиното непочитување претставува повреда на работните обврски.

Скопје, 21.01.2011 година

За субјектот
Проф. д-р Владимир Трајковски
